

**Gebiedsprogramma
Gelderse Vallei – Heuvelrug – Kromme Rijn
2012-2015**

**Katern provincie Utrecht
Afsprakendocument Agenda Vitaal Platteland 2012-2015**

Inhoud

Inleiding	3
Leeswijzer	4
1 Focus op het Utrechtse deel van het gebiedsprogramma Gelderse Vallei – Heuvelrug – Kromme Rijnstreek: Zo werken wij aan de realisatie van de AVP-doelstellingen	5
Utrechtse Heuvelrug	5
Nationaal Landschap Arkemheen – Eemland	6
Grebbelinie	6
Kromme Rijnstreek	6
Natuur	7
Landbouw	8
Duurzame energie	9
2. Financieel kader: beschikbare AVP-middelen	10
Tabel 2.1 Beschikbare (provinciale, rijks- en EU-) AVP-middelen voor Gebiedsprogramma Utrecht-Oost (GP-UO)	10
Tabel 2.2 Belegde afspraken gebiedsprogramma Utrecht-Oost (GP-UO)	10
Excell uitdraai (A3 tabel 2.1 toevoegen)	11
3. AVP-Inspanningen Gebiedscommissies SVGV/Heel de Heuvelrug en Kromme Rijnstreek	14
Tabel 3.1 Gebiedsprogramma Utrecht-Oost, begroting kosten en financiering uitgaande van beschikbare AVP-middelen	14
Tabel 3.2 Gebiedsprogramma Utrecht-Oost, vraag naar andere provinciale en rijksmiddelen	14
Excelltabel 3.1 toevoegen (2 staande A3 bladen)	15
Tabel 3.2 toevoegen (1 liggende A3)	17
Toelichting tabellen 3.1 en 3.2 per operationele doelstelling	19
3.1 Biodiversiteit, kwaliteit van water & bodem	19
3.2 Landschap	29
3.3 Cultuurhistorie	30
3.4 Recreatie	32
3.5 Landbouw	36
3.6 Leefbaarheid	46
3.7 Budgetten, niet verdeeld over operationele doelen / overige doelen	47
3.8 Procesdoelen	48
3.9 Vrije ruimte binnen het gebiedsprogramma	48

Inleiding

Op verzoek van de provincie Utrecht hebben de gebiedscommissies Gelderse Vallei en Eemland, Kromme Rijnstreek en Heuvelrug een gebiedsprogramma opgesteld. Hierin zijn de opgaven en ambities van de regio beschreven voor de periode 2012-2015, vergezeld van een begroting van de te treffen maatregelen. Het gebiedsprogramma is in april 2012 door deze commissie vastgesteld als bod aan de provincie met de bedoeling hierover tot financiële en uitvoeringsafspraken te komen.

In het voorliggend AVP-katern zijn de concrete afspraken opgenomen tussen de provincie Utrecht en de gebiedscommissie Vallei en Heuvelrug en Kromme Rijn over welke inspanningen de gebiedscommissies met de beschikbare AVP-middelen in de periode 2012-2015 gaan (laten) verrichten met als doel de prestaties, die in het katern zijn genoemd, te halen.

Door vaststelling van dit katern worden voor de gebiedscommissies 'trekkingsrechten' op (c.q. de beschikbare budgetten voor) provinciale AVP-middelen vastgesteld. Het gaat hierbij om zowel nieuwe programmabudgetten als om het in samenhang hiermee inzichtelijk maken van reeds aangegane verplichtingen en beschikkingen. Hiermee ontstaat een zo volledig mogelijk overzicht van de inspanningen die in de programmaperiode worden geleverd en kan het gehele gebiedsprogramma in planning en control genomen worden. Naast dat voor provinciale AVP-middelen trekkingsrechten worden vastgesteld, worden ook voor een beperkt aantal andere provinciale middelen, middelen beschikbaar voor de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme (URT), trekkingsrechten vastgesteld. Voor andere provinciale middelen worden geen trekkingsrechten vastgesteld.

Het gebiedsprogramma en het katern verschillen op onderdelen. Het gebiedsprogramma kent door zijn karakter van bod van de gebiedscommissies aan de provincie een ruimere ambitie dan het katern. De ruimere ambities vormen voor de gebiedscommissies ook een basis voor werkzaamheden die buiten afspraken met de provincie zijn gelegen, en het inspelen op nieuwe kansen en ontwikkelingen.

Tenslotte wordt inzicht gegeven in de inspanningen die in het gebiedsprogramma zijn opgenomen die niet als prioriteit van de provincie zijn aangemerkt, maar wel het provinciaal belang dienen. Daarbij wordt ook vermeld of er sprake is van een financiële vraag aan de provincie.

Leeswijzer

Dit document is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1: Weergave in hoofdlijnen van de koers in Utrecht-Oost om de AVP-doelstellingen te realiseren.
- Hoofdstuk 2: Financieel kader: inzicht in beschikbare middelen in het kader van de Agenda Vitaal Platteland. Tabel 1: Beschikbare middelen in het kader van het AVP. Tabel 2: Reeds belegde afspraken uit de vorige AVP-periode en daarmee samenhangende nog openstaande middelen uit de vorige AVP-periode.
- Hoofdstuk 3: Weergave van de inspanningen, die de gebiedscommissies SVGV/Heel de Heuvelrug en Kromme Rijnstreek gaan verrichten met besteding van de beschikbare middelen per operationele AVP-doelstelling (tabel 3.1 met een tekstuele toelichting). Tabel 3.1 vormt de kern van de afspraken tussen de provincie Utrecht en de gebiedscommissies en is de basis voor de verantwoording van de gebiedscommissies aan de provincie. Wijziging van de inspanningen binnen een operationeel doel en daarvoor beschikbare middelen is in overleg mogelijk. In tabel 3.2 wordt de vraag weergegeven van het gebied voor inzet van middelen van overige provinciale afdelingen (buiten AVP) en rijksmiddelen.

1 Focus op het Utrechtse deel van het gebiedsprogramma Gelderse Vallei – Heuvelrug – Kromme Rijnstreek: Zo werken wij aan de realisatie van de AVP-doelstellingen

In dit hoofdstuk wordt in verkorte vorm de koers van Utrecht-Oost voor de periode 2012-2015 beschreven voor wat betreft de besteding van de AVP-middelen.

Utrechtse Heuvelrug

Op de Utrechtse Heuvelrug legt projectbureau SVGV/Heel de Heuvelrug en Kromme Rijnstreek de focus op:

- het verbinden van erfgoed- en andere attracties, routes, poorten en toeristische opstappunten (TOP's) tot een samenhangend recreatief hoofdnetwerk wordt in twee programmalijnen uitgevoerd: 'Poorten en toeristische opstappunten' en 'routestructuren'. Hierbij zijn de gebiedsvisie Heel de Heuvelrug (programmabureau 2009) en Visie Recreatie en Toerisme 2020 (provincie Utrecht, 2011) zijn leidend.
- Routestructuren worden verbeterd en ontwikkeld voor alle gebruikersgroepen (wandelaars, fietsers, ruiters en menbers, mountainbikers) op lokaal, regionaal en nationaal niveau. In de provincie Utrecht wordt hierbij zo veel mogelijk aangesloten op het Recreatief Hoofd Netwerk met focus op wandelen en fietsen. Zo ontstaat er een veilig en sluitend routenetwerk, ook als verbinder van erfgoed- en andere attracties, poorten en toeristische opstappunten. Voor wandelen ligt de nadruk op het verbinden van de huidige netwerken de herkenbaarheid ervan, en het vergroten van de dichtheid rondom poorten en toeristische opstappunten. Voor fietsen wordt aangesloten bij het fietsknooppuntennetwerk.
- De gebiedspartners werken aan een samenhangend natuurgebied. Afspraken over ontsnippering, die medio 2012 worden vastgelegd in het Ontsnipplingsplan Heel de Heuvelrug, zorgen ervoor dat de heuvelrug op de lange termijn één groot samenhangend natuurgebied wordt. De projecten richten zich vooral op grote maatregelen (ecoducten), verkeersmaatregelen en waar nodig communicatie om bewustwording en veiligheid te vergroten.
- Gedeeltelijke realisatie van de opgave uit de notitie heideherstel (ongeveer 200ha), Verder wordt kwaliteitsverbetering van bestaande natuur zoveel mogelijk gerealiseerd via particulier natuurbeheer en via de leefgebiedenbenadering en het soortenbeleid.
- Verdrogingsbestrijding in een aantal SubTOP-gebieden. Prioriteiten in verdroging worden op schaal van Utrecht-Oost bepaald.
- Behoud en ontwikkeling van de belangrijkste locaties met cultuurhistorisch erfgoed en de elementen in het landschap

Bovenstaande focus sluit aan op de realisatie van met name de volgende provinciale doelstellingen:

- Gerealiseerde faunapassages en ecoducten tbv ontsnippering EHS
- Ontwikkeld en beheerde routes
- Ontwikkelde recreatieve poorten en/of toeristische opstappunten
- Behouden, zichtbaar en beleefbaar maken van buitenplaatsen
- Aanpak van een beperkt aantal SubTopgebieden

Nationaal Landschap Arkemheen – Eemland

Binnen het Nationaal landschap ligt de focus de komende vier jaar op:

- Vergroten van de toegankelijkheid en beleving van het gebied voor recreanten, door uitbouw van het wandel- en fietsroutenetwerk, verfraaiing van deze routes en het ontwikkelen van poorten en TOP's conform de ontwerpvisie "Wandelen in het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland – versterking gebiedspoorten en TOP's (februari 2012) en passend in de visie recreatie en toerisme van de provincie. Ook wordt er naar gestreefd de samenhang niet alleen in eigen gebied aan te geven, maar ook die met aangrenzende gebieden (Goois Natuur Reservaat, Utrechtse Heuvelrug, Veluwe).
- Ontwikkelen, behouden en beheren van de natuurwaarden door middel van weidevogelbeheer. Langs de Eem wordt in combinatie met dijkverbetering gewerkt aan inrichting van uiterwaarden. In de Laakzone vindt recreatieve ontwikkeling van het gebied plaats met inachtneming van het aangrenzende Natura2000 gebied in de Arkemheense polder. Herstellen, versterken en behouden van de landschappelijke waarden.

Bovenstaande focus sluit aan op de realisatie van de volgende provinciale doelstellingen:

- Ontwikkeld en beheerde routes
- Ontwikkelde recreatieve poorten en/of toeristische opstappunten
- Beleefbaarheid vergroten van het landschap en aardkundige waarden

Grebbelinie

Tot nu toe lag in de Grebbelinie de nadruk sterk op het civieltechnisch herstel van de verschillende verdedigingswerken, zoals bijvoorbeeld de Spuisluis in Spakenburg, Werk aan den Daatselaar, Asschatterkeerkade en Werken bij Amersfoort. In de komende programmaperiode verschuift de focus van fysiek herstel (dat nog wel bij enkele verdedigingswerken blijft plaatsvinden) naar versterking van de beleving. Verder is de verbetering van de bereikbaarheid van de Grebbelinie belangrijk, evenals het toegankelijk maken van de verschillende elementen. Door de ontwikkeling van een bezoekerscentrum ontstaat een centrale publiekstrekker.

Voor het behoud van de zichtbaarheid, herkenbaarheid en beleefbaarheid is een duurzaam beheer op lange termijn noodzakelijk. Hiervoor is publiek-private samenwerking het uitgangspunt. We stellen een kader op voor de samenwerking tussen de overheden in het gebied en private investeerders. Voor verschillende objecten, waaronder het Fort aan de Buursteeg, Hoeve de Beek en de Grebbeliniedag wordt dit concreet uitgewerkt. We willen ook de mogelijkheden voor alternatieve financieringsbronnen verkennen en gaan benutten.

Bovenstaande past in de AVP-doelstellingen voor behoud, herstel en beheer van cultuurhistorische erfgoedelementen (militair erfgoed).

Kromme Rijnstreek

In de Kromme Rijnstreek ligt focus de komende jaren op natuurontwikkeling, recreatie en leefbaarheid. De belangrijkste activiteiten zijn:

- Inrichten Nieuwe Natuur (EHS), o.a. Hooge Woerd in Groenraven Oost en Overlangbroek

- Het treffen van verdrogingsmaatregelen in verschillende SUBTOP- en TOP-gebieden
- Uitvoering van het project Duurzame inrichting Kromme Rijn (Kromme Rijn Natuurlijk)
- Ontwikkeling van recreatieve routes voor wandelen/fietsen en ontwikkeling van enkele poorten en top's
- Afbouw van het LEADER programma (vindt plaats met reeds toegekende provinciale middelen) en verkenning van mogelijkheden om de regionale bottom up samenwerking te blijven ondersteunen (vooralnog zonder provinciale middelen)

De activiteiten in de Kromme Rijnstreek dragen bij aan de realisatie van de volgende provinciale doelstellingen:

- Realisatie Nieuwe Natuur (EHS) volgens het Akkoord van Utrecht
- Verbeterde kwaliteit van een oppervlaktewaterlichaam in chemische en ecologische zin (KRW)
- Aanpak verdroging van natuur in N2000-, TOP- en SUBTOP-gebieden
- Ontwikkeld en beheerde routes
- Ontwikkelde recreatieve poort of overstappunten
- Gerealiseerde nieuwe voorzieningen

Natuur

Het grootste deel van de activiteiten is gericht op de realisatie van de provinciale hoofddoelstellingen voor natuur:

- Realisatie Nieuwe Natuur volgens het Akkoord van Utrecht.
- Aanpak verdroging van natuur in N2000- TOP- en Sub-TOPgebieden na herprioritering..
- 'Verbeterde kwaliteit van een oppervlaktewaterlichaam in chemisch en ecologisch zin (KRW)'. langs de Eem, de Barneveldse beek, Esvelderbeek, Heiligenbergerbeek, Modderbeek, Lunterse beek en de Kromme Rijn worden ecologische verbindingzones gerealiseerd waarbinnen de beken meer ruimte krijgen. Hiertoe zijn voor een deel al gronden verworven, voor een deel blijft grondverwerving een opgave. Vervolgens wordt de grond, in principe via vrijwillige kavelruil, naar de juiste plek geruild. Als de grond grotendeels op de juiste plek ligt kan het waterschap de beekzone inrichten. In de komende periode wordt met name een groot kavelruilproject langs de Modderbeek uitgevoerd, langs de andere beken worden kleinschaliger kavelruilen opgepakt.
- 'hersteld en in beheer genomen landschapselementen'. Door uitvoering van de convenanten (De Boom, Den treek en Centraal Buitengebied Leusden) kan ondanks de beperkte provinciale middelen worden gewerkt aan de realisatie van deze provinciale doelstelling voor landschap.
- Ontwikkelde en beheerde routes om de beleving van het typerende groen-blauw landschap in dit deelgebied te vergroten. In het kader van de convenanten zijn en worden afspraken gemaakt over voor toegankelijkheid en beleefbaarheid. Dit betreft vooral de ontwikkeling van recreatieve routes. Op landgoed De Boom is bovendien de ontwikkeling van een Groen Activiteitscentrum op boerderij Groot Zandbrink voorzien. Ook hier willen we routenetwerken versterken. De routes fungeren als vliegwiel voor de lokale toeristische economie en landschappelijke versterking. Er wordt onder andere geanticipeerd op de realisatie van een sluitend provinciaal wandelpadennetwerk op de Veluwe en wandelpaden in Utrecht, zowel voor de lange afstand (bv. Grebbeliniepad) als voor kortere afstanden (bv. TRAP-routes).
- Realisatie Groene Contour: Voor zover middelen reeds gereserveerd zijn, wordt gewerkt aan de inrichting van reeds verworven gronden binnen de EHS als Nieuwe Natuur. In het centraal buitengebied Leusden wordt met al gereserveerde

middelen in het kader van het convenant daar, gewerkt aan de realisatie van de Groene Contour. In dit kader vindt ook de Kavelruil Juliusput plaats.

Landbouw

De volgende provinciale doelstellingen krijgen de aandacht in het gebiedsprogramma van Utrecht-Oost:

- Betere verbinding van stad en platteland door projecten te realiseren waarin nieuwe mogelijkheden voor beleving van landbouw en platteland worden geboden. Hierbij streven we naar voorzieningen die in hun soort of aanpak nieuw zijn voor de regio, bijvoorbeeld een stadsboerderij. Regionaal voedsel is bij uitstek datgene wat boer en burger kan verbinden. We stimuleren de ontwikkeling van deze markt, mede om de regionale economie te versterken. We doen dit door partijen met elkaar in contact te brengen en op regioniveau jaarlijks een aantal verbindende activiteiten te organiseren. Hierbij kijken we ook naar nieuwe organisatie- en financieringsvormen (bv. leningen) die de markt voor regionaal voedsel daadwerkelijk een boost kunnen geven. De agrarische sector levert ook maatschappelijke diensten, bijvoorbeeld landschapsbeheer of onderhoud van recreatiepaden. De ontwikkeling hiervan alsmede het organiseren van passende vergoedingen willen we ondersteunen.
- Betere productie omstandigheden voor de landbouw: Er wordt ingezet op landbouwstructuurverbetering, waarbij ook BBL-grond wordt ingezet als ruilgrond. Ook worden in het LOG één tot twee geschikte locaties planologisch ontwikkeld voor ondernemers in de Vallei die niet kunnen doorontwikkelen op hun eigen locatie. Hierbij is het streven dat bestaande locaties waar mogelijk worden hergebruikt. De komende jaren zal ook een flink aantal bedrijven stoppen. Het bestaande ruimte-voorruimte-beleid levert niet altijd de gewenste ruimtelijke kwaliteit op. De Gelderse gemeenten gaan het beleid voor functieverandering herijken. Hierop volgend willen we als regio waar mogelijk het instrument verevening effectiever inzetten en daarbij ook zoeken naar nieuwe vormen van functieverandering.
- Bevorderen innovatie en stimuleren van een duurzame landbouw: We ondersteunen ondernemers die voorloper willen zijn in maatschappelijk verantwoord ondernemen. De ondernemers voldoen uiteraard aan de wettelijke voorschriften, waarbij aandacht is voor de programmatische aanpak stikstof (PAS) en de Verordening veehouderij, stikstof en N2000 bij ondernemingen in N2000 gebieden. De voorlopers gaan verder dan de wettelijke normen voorschrijven, het liefst integraal op meerdere gebieden: schone en veilige productie, energieneutraal of energie leverend, dierwelzijn en contact met de samenleving. Een initiatiefgroep van varkenshouders heeft inmiddels het voortouw genomen. We ondersteunen hen bij het zichtbaar maken van MVO-prestaties, bij het aangaan van de dialoog met de burger en die deze verbinden aan ontwikkelingen op het eigen bedrijf. We faciliteren ook andere sectoren die mee willen doen. In alle gevallen wordt een nadrukkelijk appèl gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de landbouw en leveren ondernemers een grote eigen bijdrage. We hechten er in het hele programma veel waarde aan dat opgedane kennis wordt vastgelegd en overgedragen aan ondernemers en andere betrokkenen in het gebied. Dit gebeurt bijvoorbeeld via bijeenkomsten, ondernemersnetwerken, media (vakbladen), kennisplatforms zoals AgriConnect, VarkensNET en MelkveeAcademie, websites van partners en van SVGV zelf. We zetten in op meer verbinding van de landbouw met de kenniswereld in en rondom Wageningen. De komende vier jaar worden samen met Food Valley partners en de Kenniswerkplaats Gelderse Vallei en Eemland innovatieve projecten ontwikkeld en uitgevoerd met ondernemers en (keten)partners. Innovaties die zowel de economie als de uitstraling van de regio versterken.

Duurzame energie

De komende periode bestaat de koers uit het besparen van energie en het opwekken van duurzame energie in landelijk gebied. Dit doet Utrecht-Oost door:

- Aanbieden van energiescans en het ontwikkelen van nieuwe manieren van financiering. Binnen dit programmadeel kan aansluiting worden gezocht bij het energieconvenant van de provincie Utrecht. In de uitvoering van dit convenant heeft LaMi een duidelijke trekkersrol voor de landbouw (wordt in convenant genoemd). LaMi trekt dit onderdeel voor geheel Utrecht en daardoor is samenwerking essentieel. We zien hierin ook een rol voor gemeenten (milieudiensten).
- Investerings voor energiewinning uit biomassa, zon en wind zijn eerder rendabel bij een bepaald volume aan bijvoorbeeld biomassa of collectieve zonnepanelen. Door krachten te bundelen en samenwerkingsvormen op te zetten waarin grotere volumes kunnen worden gerealiseerd, zullen investeringen door ondernemers eerder rendabel kunnen worden. Ondernemers worden aan elkaar verbonden. Samen met gemeenten wordt gezocht naar de optimale oplossingen voor bijvoorbeeld vergunningtrajecten en worden nieuwe concepten van energieproductie ontwikkeld.. Daarnaast moet er ruimte zijn om moderne technieken te testen in innovatieve installaties. Hierin heeft LaMi een onderzoeksrol, in samenwerking met programmabureau. Daarmee fungeert de regio tegelijkertijd als proeftuin voor bedrijven uit de regio en andere delen van het land. Met het innovatiefonds kan een deel worden gefinancierd.

2. Financieel kader: beschikbare AVP-middelen

Tabel 2.1 Beschikbare (provinciale, rijks- en EU-) AVP-middelen voor Gebiedsprogramma Utrecht-Oost (GP-UO)

Tabel 2.2 Belegde afspraken gebiedsprogramma Utrecht-Oost (GP-UO)

Excell uitdraai (A3 tabel 2.1 toevoegen)

Tabel 2.2 Belegde afspraken gebiedsprogramma Utrecht-Oost

Afspraken	AVP
	oud totaal
	(€x1000)
Kavelruil Laakzone	250
Verkoop gronden Laakzone (negatief saldo)	120
MFC Achterberg	50
Vogelezang 1	800
Vogelezang 2	600
Ecoduct Biltse Rading	1000
Aankoop Boslandweg	-150
Kavelruilen Juliusput	30
De Paltz	140
Sleutelgebied Erica	620
Biltse Duinen Q en Q	0
Biltse Duinen Fortis/ASR	10
Verplichting Hoge Woerd	50
Okkerbos	150
Schupse Bos (PNB)	80
Convenant Landgoed Prattenburg (riscoreservering)	400
Beukenburg	100
Afronding beheer en inrichting Treekerwissel	200
Reservering personele kosten De Schammer	40
Subtotaal	4.490
Openstaande subsidieverplichtingen (Foris jan. 2012)	17.400
Openstaande verplichtingen prov. opdracht (Foris jan. 2012)	400
Totaal	22.290

Toelichting bij tabel 2.2

In tabel 2.2 staan projecten weergegeven, waarvoor in de voorgaande coalitieperiode middelen zijn gereserveerd. Deze projecten vragen geen inspanning meer door het projectbureau SVGV/Heel de Heuvelrug en Kromme Rijnstreek. Ze behoeven slechts nog een administratieve afhandeling door de provincie.

Naast de hier weergegeven projecten, zijn er nog projecten in uitvoering, die zijn beschikt in de voorgaande coalitieperiode.

Dit betreffen:

- Openstaande verplichtingen Gelderse Vallei, Heuvelrug en Kromme Rijnstreek: € 17,4 mln (Foris, januari 2012)
- Openstaande provinciale opdrachten naar de Gelderse Vallei, Heuvelrug en Kromme Rijnstreek: € 0,4 mln (Foris, januari 2012)

In het bestand 'Programma landelijk gebied, versie 8' van de provincie staat in de tabel op de tab 'AVP-programma' onder het thema 'Impuls aandachtsgebieden' achter de omschrijving 'impuls aandachtsgebieden een bedrag genoemd van € 6,67 mln. Dit is opgebouwd uit € 3,14 mln (oude verplichtingen coalitie) en € 3,53 mln ('oude verplichtingen reserves). Of en hoe deze verplichtingen onderdeel uitmaken van de openstaande verplichtingen, dan wel provinciale opdrachten en of uit deze verplichtingen nog middelen vrij komen te vallen moet nog worden uitgezocht.

In het najaar van 2012 worden alle nog openstaande beschikte projecten uit de periode van 2007-2011 geëvalueerd. Daarmee wordt zicht gekregen op de besteding van de nog beschikbare oude middelen. Het projectbureau gaat ervan uit dat zij in het kader van de overall programmering voorstellen maakt voor de eventuele herbesteding van de vrijvallende middelen, met uitzondering van eventueel vrijvallende middelen uit het budget voor realisatie van het AvU. Deze zullen opnieuw voor het AvU worden ingezet. De voorstellen van overige eventueel vrijvallende middelen zullen worden ingezet voor uitvoering van de extra ambitie van het gebied, o.a. binnen de thema's recreatie en landbouw/energie, waar het gebied omwille van de beperkte budgetten haar ambitie naar beneden heeft bijgesteld.

3. AVP-Inspanningen Gebiedscommissies SVGV/Heel de Heuvelrug en Kromme Rijnstreek

Tabel 3.1 Gebiedsprogramma Utrecht-Oost, begroting kosten en financiering uitgaande van beschikbare AVP-middelen

Tabel 3.2 Gebiedsprogramma Utrecht-Oost, vraag naar andere provinciale en rijksmiddelen

Excelltabel 3.1 toevoegen (2 staande A3 bladen)

Tabel 3.2 toevoegen (1 liggende A3)

Toelichting tabellen 3.1 en 3.2 per operationele doelstelling

De toelichting is als volgt opgebouwd:

- paragrafen geven de thema's van de AVP-doelenboom weer
- subparagrafen geven de operationele doelstellingen uit de AVP-doelenboom weer
- per operationele doelstelling is een uitsnede weergegeven uit tabel 3.1 (trekkingsrechten beschikbare AVP middelen) en indien van toepassing een uitsnede uit de tabel 3.2 (vraag naar financiering vanuit middelen van overige provinciale middelen en/of overige rijksbudgetten).
- de bedragen op het niveau van de operationele doelstelling uit tabel 3.1 (vet weergegeven) geven de gewenste trekkingsrechten weer. De onderverdeling geeft nadere informatie over de opbouw van de gewenste trekkingsrechten.

3.1 Biodiversiteit, kwaliteit van water & bodem

3.1.1. Behouden en ontwikkelen bestaande natuurwaarden

1. Realisatie Nieuwe Natuur (EHS) volgens het Akkoord van Utrecht (AvU)

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreatie	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Realisatie nieuwe natuur (EHS) Akkoord van utrecht (AvU)	nog onbekend	14.200	14.200					14.200				
1 mrt-besluit geheel binnen AvU	nog onbekend	4.200	4.200					4.200				
1 mrt-besluit deels binnen AvU	nog onbekend	7.600	7.600					7.600				
1 mrt-besluit bestaande natuur	nog onbekend	1.200	1.200					1.200				
1 mrt-besluit ruilgronden	nog onbekend	900	900					900				
Proceskosten realisatie AvU	-	300	300					300				

De realisatie van het AvU heeft een hoge prioriteit voor de provincie Utrecht en wordt in sterke mate bepaald door de beschikbare financiële middelen. De totale omvang van de middelen voor dit operationele doel is voor de programmaperiode nog niet vastgesteld vanwege de lopende discussie met het Rijk. De totale opgave in Utrecht Oost en KRS tot en met 2018 betreft de grondverwerving en/of inrichting van 481 ha natuur.

Zodra de omvang van de beschikbare middelen bekend is wordt een prioritering van de maatregelen opgesteld. Wanneer de beschikbare middelen voor realisatie van het Akkoord van Utrecht zijn vastgesteld, is het niet mogelijk om deze middelen (incl. de inrichting van reeds verworven gronden binnen de EHS) te verschuiven naar andere doelen (uitwerking bestuurlijke afspraken over (financiële) ruimte gebiedscommissies bij uitvoering van de gebiedsprogramma's, 3 juli 2012).

Op dit moment kunnen we de maatregelen uitvoeren conform het zogeheten 1-maartbesluit van de provincie (grondzaken tbv akkoord van Utrecht). Dit houdt in, dat we alleen die gronden actief kunnen aankopen, die genoemd zijn in het zgn. 1 maart besluit van GS. De vermelde prestaties komen overeen met de prestaties zoals vermeld in het 1 maart-besluit. Alleen de totaalkosten zijn vermeld, voor verdere financiële dekking wordt verwezen naar het 1 maart besluit. Bij (de voorbereiding van) aankopen is conform de reguliere procedure de instemming van de provincie nodig.

Voor de andere gebieden is actief aankopen nu niet mogelijk. We kunnen wel de processen ter voorbereiding van de realisatie doorzetten. Hierbij moeten we er voor zorgen dat ter voorkoming van juridische verplichtingen geen hoge verwachtingen worden gewekt naar betrokken partijen. Het gaat hierbij om reeds lopende onderhandelingen en gebiedsprocessen voor aankopen van bestaande natuur en onderhandelingen ten behoeve van ruilgronden.

Naast het inzetten van het AvU budget voor grondaankopen en inrichting van de gebieden uit het AvU, kunnen we in beperkte mate uitgaven doen ten laste van dit budget voor activiteiten die indirect bijdragen aan en nodig zijn om te komen tot realisatie van het Akkoord. Het kan hier gaan om uitgaven in de processfeer, maar ook om grondaankoop en aankoop van bedrijven die gedeeltelijk buiten het AvU zijn gelegen (uitwerking bestuurlijke afspraken over (financiële) ruimte gebiedscommissies bij uitvoering van de gebiedsprogramma's, 3 juli 2012). We vragen procesgeld voor de realisatie van het Akkoord van Utrecht (€ 0,3 mln).

Een deel van de benodigde gronden zal worden verworven, waarbij ruilgrond wordt ingezet. Deze ruiling drukt niet op het beschikbare budget. Ook de kosten voor realisatie van reeds belegde afspraken (Vogelezang I en II) drukken niet op het AvU budget. Die zijn gedekt uit reserves uit de vorige coalitieperiode.

De gebiedscommissie adviseert de provincie om bij de prioritering na beschikbaar komen van de middelen in het AvU speciale aandacht te geven aan de inzet van middelen voor aankoop / particulier natuurbeheer, om de reeds gereserveerde middelen voor convenanten en synergieprojecten ook daadwerkelijk te kunnen benutten. Anders worden andere provinciale doelen (op het gebied van oa. KRW, N2000 en landschap) niet gehaald. In de tabel 'wens gebied tbv prioritering toekomstige middelen AvU om realisatie van andere doelen (KRW, N2000, landschap) te kunnen realiseren en de daarvoor gereserveerde middelen in te kunnen zetten' staan de inspanningen weergegeven, die hiermee samenhangen.

Tabel wens gebied tbv prioritering toekomstige middelen AvU om realisatie van andere provinciale doelen (KRW, N2000, landschap) te kunnen realiseren en de daarvoor gereserveerde middelen in te kunnen zetten.

Operationeel doel WENS GEBIED tbv prioritering toekomstige middelen AvU	Realisatie Nieuwe Natuur (EHS) AvU	Inspanning	Prestatie	Totaal kosten <i>(* € 1.000)</i>	AVP Utrecht <i>(* € 1.000)</i>	prov. overig <i>(* € 1.000)</i>	Gebied <i>(* € 1.000)</i>
Ten behoeve van zekerstellen synergiemiddelen		Grondverwerving tbv synergieproject bekenprogramma Gelderse Vallei ¹	23	1.840	1.472	-	368 (WVE)
		Stapstenen Synergieproject duurzame inrichting Kromme Rijn		616	616		
Ten behoeve van behalen overige provinciale doelen		Natuurontwikkeling de Boom en den Treek		2.040	2.040		
		Natuurontwikkeling Overlangbroek		2.040	2.040		
		Aankoop Grond Binnenveld		800	800		
		Grondaankoop Amerongse Bovenpolder		400	400		
		2 aankopen bestaande natuur op de Heuvelrug (wachten op meer zicht op rijksmiddelen)		3.400	3.400		
		Totaal		11.136	10.768		368

¹: De kosten voor grondverwerving tbv het bekenprogramma Gelderse Vallei (totaal 1,84 mln) zijn opgenomen als wens bij de prioritering van toekomstige middelen ikv het Akkoord van Utrecht om realisatie van andere provinciale doelen te kunnen realiseren en de daarvoor gereserveerde middelen in te kunnen zetten. Volgens bestaande afspraak met het waterschap wordt 80% gefinancierd door de provincie (1,472 mln) en 20% (0,368mln) door het waterschap. Zie voor de verdere financiering van het synergieproject de doelstellingen 'verbeterde kwaliteit van een oppervlaktewaterlichaam in chemische en ecologische zin (inrichting en kosten voor kavelruil).

2. Ingerichte Nieuwe Natuur EHS op reeds verworven gronden (excl. AvU)

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreatie	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Sanering en inrichting Valse Bosjes	17 ha natuur	200			200			200				

In Utrecht ligt de opgave, om 1400 ha van de reeds verworven gronden binnen de EHS in te richten (excl. AvU, internationale verplichting (sense of urgency, PAS)). De exacte uitvoering hiervan, en daarmee ook het beschikbaar stellen van een bijbehorend budget, volgt uit het nog lopende verdeelproces door IPO en maakt op dit moment geen onderdeel uit van het katern. Voor de sanering en inrichting van Valse Bosjes zijn provinciale middelen uit de voorgaande coalitieperiode gereserveerd. Dit project is als enige inspanning opgenomen. Het project draagt bij aan de realisatie van nieuwe natuur en wordt uitgevoerd in nauwe betrokkenheid met het gebied.

Het projectbureau SVGV/Heel de Heuvelrug en Kromme Rijnstreek schat in dat in 2012-2015 ca. 140 ha van de reeds verworven gronden binnen de EHS in haar gebied kan worden ingericht. Een eerste globale raming is opgesteld. Bij beschikbaar komen van budget wordt deze vraag nader gespecificeerd en afgestemd op de uitkomsten van het verdeelproces door IPO in samenwerking met de provincie.

3. Gerealiseerde faunapassages en ecoducten ten behoeve van ontsnippering van de EHS

Omdat de provincie op dit moment werkt aan een heroverweging van de inzet van het budget voor ecoducten, is er in dit katern nog geen beschikbaar AVP-budget vermeld en zijn de inspanningen uit het gebiedsprogramma nog niet financierbaar. De gemaakte reserveringen voor het ecoduct Biltse Rading, en de afronding van de inrichting en het beheer van de Treekerwassel (zie hiervoor tabel 2.1) blijven voor realisatie van deze doelstelling gereserveerd. Het is dan ook niet mogelijk deze middelen te verschuiven naar andere doelen. (zie bestuurlijke afspraken over (financiële) ruimte voor de gebiedscommissies bij uitvoering van de gebiedsprogramma' (3 juli jl).

Onderwerp van de heroverweging is de ontwikkeling en locatiekeuze (uit 9 potentiële locaties) van 3 ecoducten op de Heuvelrug. De aanleg van deze ecoducten staat vermeld in het AVP-Kaderdocument met het voorbehoud dat een nadere analyse van de haalbaarheid en effectiviteit van de ecoducten kan leiden tot uitstel van deze investering. De gebiedscommissies worden in de gelegenheid gesteld te adviseren over de heroverweging. Na afronding van de heroverweging worden tussen de provincie en de gebiedscommissies nadere afspraken gemaakt over de uitvoering en de bijbehorende financiering.

De provincie heeft gemeente De Bilt op 30 maart 2012 geïnformeerd over deze heroverweging en de positie van ecoduct Griffenstein daarin. Gemeente De Bilt heeft aangegeven door te willen en te kunnen met ecoduct Griffenstein. Ook de gebiedscommissie wil snel aan de slag en ervoor zorgen dat verplichtingen in deze periode worden aangegaan.

De gebiedscommissie pleit ervoor om maximale betrokkenheid vanuit gebiedspartijen te borgen en met de provincie zorg te dragen voor een algeheel Ontsnipperingsplan voor de Heuvelrug waarvan de realisatie van ecoducten deel uit maakt en waarbij het in de AVP- kadernota opgenomen budget van € 15 miljoen zo optimaal mogelijk wordt ingezet.

Vraag naar overige provinciale financiering

Operationeel doel	Prestaties	Totale	prov.	welke	Rijk	welke	Gebied/
		kosten	overig	provinciale	overig	rijksbudgetten	overig
		(€x1000)	(€x1000)		(€x1000)		(€x1000)
Gerealiseerde faunapassages en ecoducten	3 maatregelen	230	215		0	nvt	15
Ecopassage Grebbeberg	1 maatregel	160	160	toezegging provincie; uit budget uitvoering beleid ecoducten, 15 mln. / budget verkeersmaatregelen	0	nvt	0
Gerealiseerde faunapassages prov. en gemeentelijke wegen	2 maatregelen	30	15	uit budget uitvoering beleid ecoducten, 15 mln. / budget verkeersmaatregelen	0	nvt	15
Inrichting omgeving ecoducten		40	40	uit budget uitvoering beleid ecoducten, 15 mln.	0	nvt	0

Binnen het AVP ontbreken middelen voor maatregelen aan lokale wegen. De gebiedscommissie stelt voor de aanpak ecopassages voor gemeentelijke wegen (€ 15.000) en de financiering van het ecoduct Grebbeberg (€ 160.000, provinciale toezegging), alsmede inrichting Mollebos (€ 40.000) te financieren uit het budget van € 15 miljoen. Verder is er budget voor het treffen van verkeersmaatregelen in combinatie met de aanleg van kleine faunapassages op de provinciale wegen, tenzij zwaarwegende verkeersveiligheidsoverwegingen dit onmogelijk maken in het kader van het Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht. Het budget bedraagt € 0,27 mln. Dit budget is een andere mogelijkheid om de aangegeven inspanningen te financieren.

4. Natuurbeheer binnen EHS

Voor de komende jaren is er geen budget gereserveerd vanuit de provincie Utrecht voor natuurbeheer.

Vanwege het ontbreken van budget, heeft het projectbureau onder deze operationele doelstelling geen specifieke activiteiten en geen financieringsvraag opgenomen.

3.1.2 Ontwikkelen samenhangend stelsel van natuurgebieden

1. Gerealiseerde Nieuwe Natuur binnen Groene Contour

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreatie	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Ondersteuning realisatie Groene Contour	-	180	50					50				130

De provincie stelt geen investeringsgeld beschikbaar voor de realisatie van nieuwe natuur binnen de Groene Contour. Het staat de projectbureaus vrij om met de aan hen door de provincie ter beschikking gestelde menskracht en aanwezige kennis initiatiefnemers te faciliteren/ondersteunen om in de Groene Contour een beperkt aantal projecten te realiseren. Bovendien is ook anderszins in beperkte mate procesmatige ondersteuning mogelijk ten laste van beschikbare middelen voor realisatie van de EHS (AvU). In de periode 2012-2015 is voor dit laatste maximaal een bedrag van 50.000 euro beschikbaar (bestuurlijke afspraak over financiële ruimte gebiedscommissies bij uitvoering gebiedsprogramma's, 3 juli 2012).

2. Verbeterd leefgebied bedreigde soort

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreatie	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Verbeterd leefgebied bedreigde soort	3 maatregelen	1.000		300				300				40
Heideherstel (zie ook tabel 3.2)	1	800		100				100				40
Herder op de Heuvelrug	1	0										0
Weidevogelbeheer NLAE	1	200		200				200				0

Het provinciaal budget voor realisatie van deze operationele doelstelling is het budget voor natuurherstel, leefgebieden en regionaal netwerk, bestaande uit: Plan veiligstellen gebieden (2011-2013): 0,34 mln Utrechtbreed en claim PVG voorgaande jaren: 0,26 mln utrechtbreed. De verdeling over Utrecht Oost en Utrecht West is 50-50%. Budget voor UO: 0,3 mln.

Naast het laten vaststellen van de trekkingsrechten van het beschikbaar AVP budget op deze doelstelling vraagt het projectbureau financiering van overige provinciale afdelingen:

Operationeel doel	Prestaties	Totale	prov.	welke	Rijk	welke	Gebied/
		kosten	overig	provinciale budgetten	overig	rijksbudgetten	overig
		(€x1000)	(€x1000)		(€x1000)		(€x1000)
Verbeterd leefgebied bedreigde soort	1 maatregel	800	660		0	nvt	40
Heideherstel (financiering deels door AVP-budget, zie tabel 3.1))	1 maatregel	800	660	SKNL, nog te nemen besluit ikv de beheervisie.	0	nvt	40

Het beleid van provincie Utrecht is voortzetting van de uitvoering van het succesvolle heideherstel op de Utrechtse Heuvelrug. Dit is gebaseerd op de provinciale Notitie Heideherstel en de gebiedsvisies voor de Heuvelrug. De resterende opgave is nog 200 ha omvorming bos naar heide in de komende 10 jaar met een bedrag van 2 mln totale kosten. Hiervan wordt 5% door de beheerder betaald. Voor de periode 2012-2015 bedragen de totale kosten voor heideherstel op basis van deze uitgangspunten 200.000 per jaar = 800.000 euro. Prestatie: 4 x 20 ha = 80 ha. Vraag voor provinciale middelen: 95% van 8 ton = 760.000 euro. Hiervan is momenteel € 100.000 gedekt via AVP. Met UFL is overleg geweest over de financieringsmogelijkheden. Financiering van resterende deel zou mogelijk kunnen worden uit SKNL, als er budget wordt voor wordt vrijgemaakt. Dit wordt door PS besloten in het kader van de beheervisie. Uitvoering is hiervan dus afhankelijk. Daarnaast heeft het projectbureau heeft de wens om projecten op te zetten voor de instandhouding van specifieke leefgebieden op de Utrechtse Heuvelrug en voor de bosranden en flanken van de Heuvelrug. Op dit moment is hiervoor geen provinciaal budget beschikbaar. Wanneer het projectbureau hiervoor financiële middelen van overige provinciale budgetten kan verkrijgen naast het AVP budget, volgt uitvoering.

Het projectbureau vraag verder provinciale ondersteuning van het weidevogelbeheer uit het AVP budget voor de leefgebiedenbenadering. NLAE is kerngebied voor weidevogels. Voor de schaapskudde op de Heuvelrug is een bijdrage voor 2012 reeds vastgesteld. De prestatie draagt bij aan realisatie van deze doelstelling. Financiering vindt in het vervolg plaats via SNL.

3. Natuurbeheer buiten EHS

Vanwege het ontbreken van budget, heeft het projectbureau onder deze operationele doelstelling geen specifieke activiteiten en geen financieringsvraag opgenomen.

3.1.3. Verbeteren milieucondities van natuurgebieden

1. Effectgerichte maatregelen ten behoeve van kwaliteitsverbetering bestaande natuur, incl. N2000

Binnen Utrecht is er prioriteit voor deze doelstelling vanuit Sense of Urgency en PAS. De financiering ervan is onderdeel van de discussie tussen het Rijk en de waterschappen. In afwachting hiervan zijn er geen AVP- middelen beschikbaar gesteld voor realisatie van deze doelstelling.

Het Binnenveld heeft echter wel prioriteit bij de realisatie van deze doelstelling. Er is eerst grondverwerving nodig voordat er zinvolle maatregelen kunnen worden uitgevoerd. Vanwege het ontbreken van duidelijkheid over status en aanpak van het Binnenveld, heeft projectbureau SVGV/Heel de Heuvelrug en Kromme Rijnstreek onder deze operationele doelstelling geen uitvoeringsactiviteiten en geen financieringsvraag voor het Binnenveld opgenomen. Ter voorbereiding van uitvoering van PAS-maatregelen is er in 2011 een kostenraming gemaakt (totale kosten ca. 9.4 mln, waarvan 8,7 mln aan provincie Utrecht wordt gevraagd en 0,7 mln aan provincie Gelderland. Wanneer duidelijk is of er middelen beschikbaar komen worden nadere afspraken gemaakt.

2. Minder belastende landbouwonderneming

Binnen Utrecht is er prioriteit voor deze doelstelling vanuit Sense of Urgency en PAS. De financiering ervan is onderdeel van de discussie tussen het Rijk en de waterschappen. In afwachting hiervan zijn er geen AVP-middelen beschikbaar gesteld. Vanwege de onduidelijkheid rondom financiering en beoogde resultaten, heeft projectbureau SVGV/Heel de Heuvelrug en Kromme Rijnstreek onder deze doelstelling dan ook geen activiteiten en geen financieringsvraag opgenomen. Activiteiten, die ook bijdragen aan deze operationele doelstelling, staan genoemd in het kader van de doelstellingen 'Verbeterde kwaliteit van een oppervlaktewaterlichaam in chemische en ecologische zin' en 'geïmplementeerde duurzame bedrijfsvoering'.

3. Aanpak verdroging van natuur in N2000-, TOP- en SUBTOP-gebieden

Provincie Utrecht en de waterschappen zijn met elkaar in gesprek over een herprioritering van de TOP- en SubTOP-gebieden. Hierbij zullen nieuwe afspraken worden gemaakt over in welke gebieden welke maatregelen zullen worden getroffen en over de financiering hiervan. Deze herprioritering is nodig omdat op basis van het decentralisatieakkoord natuur minder middelen beschikbaar zijn en omdat de verdrogingsmaatregelen aangepast dienen te worden aan de keuzes die zijn gemaakt in het kader van het Akkoord van Utrecht (AvU). Bij de heroverweging van het AVP-programma zal ook het onderdeel verdroging worden ingevuld. Het provinciebreed budget voor TOP-gebieden bedraagt 1,1 mln, voor SubTOP-gebieden 0,6 mln. De verdeling over Utrecht-Oost en Utrecht-West is nog niet gemaakt en volgt uit de nog lopende gesprekken over de hiervoor genoemde herprioritering.

4. Verbeterde kwaliteit van een oppervlaktewaterlichaam in chemische en ecologische zin (KRW)

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreatie	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Verbeterde kwaliteit oppervlaktewaterlichaam (KRW)	aantal oppervlaktewaterlichamen	pm		pm				pm				pm
Synergieproject duurzame inrichting Kromme Rijn ¹	1	4.832		387				387			836	3.609
Synergieproject bekenprogramma Gelderse Vallei ²	pm	pm		pm				pm			pm	pm
KRW-inrichting Eem/uitvoering SOK dijkverbetering ³	1	450		450				450			0	

¹; Bedragen overeenkomstig de afspraak tussen provincie en HDSR over voortzetting van het reeds lopende project (juni 2012). dit gebiedsprogramma wordt alleen financiering voor de uitvoering van het resterend deel gevraagd. In de komende periode worden 10,8 km natuurvriendelijke oever en 1 vispassage gerealiseerd (gerekende prestatie 1 waterlichaam).

²: Voor het synergieproject bekenprogramma Gelderse Vallei konden nog geen bedragen worden vermeld. Hiervoor zijn 3 redenen:

- De kosten van het bekenprogramma lijken hoger uit te vallen dan oorspronkelijk was begroot
- Er zijn wellicht minder provinciale en rijksmiddelen beschikbaar voor het bekenprogramma Gelderse Vallei
- Het voorstel om de kosten te financieren met budget uit een andere provinciale operationele doelstelling ter dekking van het door de voornoemde redenen ontstane tekort heeft nog niet geleid tot een bevredigend resultaat.

Het projectbureau stelt voor om in de komende maand (september 2012) deze inspanning met provincie en waterschap nader door te lichten en een nieuw uitgewerkt voorstel zo snel mogelijk voor te leggen aan de gedeputeerde.

De kosten voor grondverwerving in het kader van het bekenprogramma Gelderse Vallei (1,84 mln) zijn opgenomen als wens bij de prioritering van toekomstige middelen ikv het Akkoord van Utrecht om realisatie van andere provinciale doelen te kunnen realiseren en de daarvoor gereserveerde middelen in te kunnen zetten (zie tabel 1d bij doelstelling 'realisatie nieuwe natuur volgens het Akkoord van Utrecht'. Volgens bestaande afspraak met het waterschap wordt 80% gefinancierd door de provincie (1,472 mln) en 20% door het waterschap.

³: Het betreft een overeenkomst tussen de provincie, het waterschap en andere partijen over de uitvoering en financiering van de dijkverbetering en inrichting van de Eem. De KRW-inrichting van de Eem is hier onderdeel van.

5. Verbeterde kwaliteit van een grondwaterlichaam in chemische zin (KRW)

De waterbeheerders in Utrecht-Oost hebben geen inspanningen genoemd, die de komende jaren invulling geven aan de realisatie van deze doelstelling.

3.1.4. Robuust watersysteem

1. Grotere peilvakken realiseren in het veengebied, 2. Waterberging realiseren

De provincie stelt kaders vast en geeft de prioriteiten aan voor deze operationele doelstellingen. Financiering is mogelijk via de Nota Ruimte BC. Voor het realiseren van grotere peilvakken is er formeel geen voorkeur uitgesproken in het provinciaal beleid. Voor de realisatie van waterberging hebben de gebieden uit het waterplan prioriteit. Het projectbureau SVGV/Heel de Heuvelrug en Kromme Rijnstreek heeft aandacht voor projecten die een bijdrage leveren aan het remmen van de bodemdaling door realisatie van grotere peilvakken. Op het gebied van waterberging ondersteunt zij projecten van gebiedspartners. Vooralsnog zijn er door de waterbeheerders in Utrecht Oost geen concrete inspanningen genoemd, die de komende jaren invulling geven aan de realisatie van deze doelstellingen.

3.1.5 Bodemdaling beperken

- 1. Ophogen bodem in het veengebied**
- 2. Hogere grondwaterstanden realiseren in het veengebied**
- 3. Aanpassen van de landbouwbedrijfsvoering om met hogere grondwaterstanden om te gaan**

Provincie Utrecht stimuleert waar mogelijk de ophoging van de bodem in gebieden waar de bodem daalt. Hierbij streeft zij naar combinaties van projecten en is zij ondersteunend via onderzoek naar de functie van de landbouw hierbinnen. Prioriteit wordt gegeven aan het aansluiten bij kansrijke projecten met grondverplaatsing. Er is de komende jaren geen financiering beschikbaar. In het gebiedsprogramma voor Utrecht Oost zijn dan ook geen inspanningen geformuleerd op deze doelstelling. Mogelijk hebben andere inspanningen uit het gebiedsprogramma een positief neveneffect op de grondwaterstanden in het veengebied, zoals landbouwstructuurverbetering door kavelruil en het ontwikkelen van nieuwe methoden en technieken voor de agrarische sector. Dit is niet gekwantificeerd. Het projectbureau vervult een ondersteunende rol in projecten van partners. Vooralsnog zijn er door de waterbeheerders in Utrecht Oost geen concrete inspanningen genoemd, die de komende jaren invulling geven aan de realisatie van deze doelstellingen.

3.2 Landschap

Algemeen: Landschapsstructuur inpassen en beschermen bij ontwikkeling.

In het Kaderdocument zijn middelen opgenomen voor de convenanten en de Samenwerkingsagenda NL. Verder is er geen nieuw budget beschikbaar. De provincie zet daarnaast ruimtelijk instrumentarium in om deze doelstelling te realiseren.

3.2.1 Beleefbaarheid vergroten van het landschap en aardkundige waarden

1. Herstel en in beheer genomen landschapselementen

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreatie	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Hersteld en in beheer genomen landschapselementen		2.420		1.920				3.840				500
Uitvoering convenant Den Treek-Henschoten		850		850				850				
Uitvoering convenant Groene Agenda		620		420				420				200
Uitvoering convenant De Boom		950		650				650				300
Bewaken uitvoering 4 convenanten Heuvelrug		0										
SAG projecten NL Arkemheen-Eemland	3 landschaps- elementen											

In de tabel van het programma landelijk gebied is de reeds belegde afspraak 'SAG Eemland' opgenomen. Het hier gereserveerd budget bedraagt 0,1mln is vrij besteedbaar voor projecten binnen het NLAE. Met inzet van dit budget (zie 3.7) worden 3 landschapselementen hersteld/in beheer genomen. Daarom is hier alleen de prestatie vermeld. In de convenanten wordt gewerkt aan meerdere doelen. Uit pragmatisch oogpunt zijn deze onder de doelstelling landschap geplaatst.

Naast het laten vaststellen van de trekkingsrechten van het beschikbaar AVP budget op deze doelstelling vraagt het projectbureau financiering van overige provinciale afdelingen:

	Prestaties	Totale	prov.	welke	Rijk	welke	Gebied/
		kosten	overig	provinciale budgetten	overig	rijksbudgetten	overig
		(€x1000)	(€x1000)		(€x1000)		(€x1000)
LOP's en erfinrichtingsadviezen		4023	260	Bijdrage aan erfinrichtingsadviezen door RAP.	0	nvt	3763

De erfinrichtingsadviezen worden gefinancierd door het gebied en maken daarnaast onderdeel uit van de strategische Agende Food Valley. Hierin is eveneens een verzoek om een financiële bijdrage geformuleerd aan de provincie Gelderland.

3.2.2 Kwaliteitsverbetering landschap

1. Landschappelijk ingepaste (nieuwe) bebouwing en infrastructuur

Voor deze inspanningen wordt kennis en personele inzet vanuit de provincie gevraagd op het gebied van de implementatie van de regionale beeldkwaliteit en de herijking van het functieveranderingsbeleid door gemeenten.

3.3 Cultuurhistorie

3.3.1 Behouden, zichtbaar en beleefbaar maken van militair erfgoed

De regie over de uitvoering rondom het Castellum Fectio en de Nieuwe Hollandse waterlinie is een verantwoordelijkheid van de provincie Utrecht. Het projectbureau SVGV/Heel de Heuvelrug en Kromme Rijnstreek richt zich op het voeren van de regie over de uitvoering van het behoud, zichtbaar en beleefbaar maken van de Grebbelinie. Voor de Grebbelinie is in het programma landelijk gebied een totaalbudget van € 3,3 mln aan provinciale middelen opgenomen.

Het projectbureau heeft in samenwerking met de bestuurlijke werkgroep een begroting voor de jaren 2012-2015 opgesteld, die aansluit bij het beschikbare budget voor de Grebbelinie binnen het AVP. Het projectbureau verzoekt GS om het hierin beschreven voorstel voor invulling van de opgave voor de Grebbelinie over te nemen.

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreatie	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Militair erfgoed/Grebbelinie		6.492		3.300				3.300				3.192
Gerestaureerd erfgoedelement Grebbelinie	19 erfgoed-elementen	3.418		1.710				1.710				1.708
Voor publiek toegankelijk erfgoedelement Grebbelinie	nog onbekend	2.262		1.150				1.150				1.112
Zichtbaar maken erfgoedelement(en) Grebbelinie	-	36		20				20				16
Ontwikkelde nieuwe economische drager Grebbelinie	1 nieuwe vestiging	100		50				50				50
Publieksbereik vergroten erfgoedelement Grebbelinie	16 publieks activiteiten	676		370				370				306

3.3.2 Behouden, zichtbaar en beleefbaar maken van buitenplaatsen

1. Gerestaureerd erfgoedelement

Vanuit het AVP is er de komende periode geen budget voor realisatie van deze doelstelling. Het projectbureau heeft de volgende vraag geformuleerd voor financiering vanuit overige provinciale middelen:

Operationeel doel	Prestaties	Totale	prov.	welke	Rijk	welke	Gebied/
		kosten	overig	provinciale budgetten	overig	rijksbudgetten	overig
		(€x1000)	(€x1000)		(€x1000)		(€x1000)
Buitenplaatsen	3 behouden, zichtbaar gemaakte en beleefbaar gemaakte erfgoed-elementen	988	159	Budgetten voor ruimtelijk erfgoedbeleid, publieksbereik cultureel erfgoed en monumentenzorg, cultuurnota 2012-2015.	60	Parelfonds	769

De provinciale afdeling cultuurhistorie beschikt over budget voor de categorieën ruimtelijk erfgoedbeleid, publieksbereik cultureel erfgoed en monumentenzorg uit de Cultuurnota 2012-2015 (vastgesteld door GS op 2 juli 2012). Daarnaast is er geld beschikbaar via het Fonds Erfgoedparels voor rijksmonumentale historische buitenplaatsen en hun omgeving.

De bedragen betreffen een wens van het projectbureau SVGV/Heel de Heuvelrug en Kromme Rijnstreek en zijn nog niet met de beleidsafdeling Cultuurhistorie besproken. Ze maken dan ook geen onderdeel uit van de begroting van de beleidsafdeling. De afdeling Cultuurhistorie gaat zelf investeren in projecten in het kader van de Cultuurnota 2012-2015. Zij beschikt hierbinnen over een budget voor de categorieën ruimtelijk erfgoedbeleid, publieksbereik cultureel erfgoed en monumentenzorg. Het projectbureau SVGV/Heel de Heuvelrug en Kromme Rijnstreek wil daarbij graag als partner betrokken worden.

Het Parelfonds en de provinciale budgetten, verbonden aan de Cultuurnota bieden naast de hier genoemde inspanningen wellicht ruimte aan meer. De gebiedspartners streven ernaar om in 2012 met meer voorstellen vanuit het gebied te komen, passend binnen de randvoorwaarden. Financiering wordt gevraagd wanneer de voorstellen helder zijn. Een schatting van de gevraagde middelen is nu niet meegenomen.

4.3.3 Behouden, zichtbaar en beleefbaar maken van archeologie en

4.3.4 Behouden, zichtbaar en beleefbaar maken van agrarisch erfgoed

Er is in het AVP geen budget voor realisatie van deze doelstellingen en in het gebiedsprogramma Utrecht Oost zijn er geen inspanningen op deze doelstellingen geformuleerd.

3.4 Recreatie

3.4.1 Accommoderen van de recreatiedruk om de stad

1. Aangelegd recreatieterrein en groengebied om stedelijk gebied

Provincie Utrecht voert zelf de regie over het project Groenblauwe structuur Amersfoort. Het projectbureau speelt hierin geen rol.

3.4.2 Completeren recreatief routenetwerk

1. Samenhang publieksbereik

In de komende periode heeft de provincie Utrecht in het kader van AVP geen opgave geformuleerd en geen budget gereserveerd. Het coalitie-akkoord 2011-2015 geeft aan dat promotie een zaak is van het bedrijfsleven en niet tot de taken van de provincie behoort.

Omdat zowel het gebied als de provincie belang hecht aan activiteiten op het gebied van publieksbereik, wil het projectbureau SVGV/Heel de Heuvelrug en Kromme Rijnstreek een deel van het RBV-budget (zie 3.7, niet verdeeld over operationele doelen / overige doelen) inzetten voor de financiering van de volgende activiteiten:

- Marketing Nationaal Landschap Arkemheen en Eemland

- Vermarkting merk Kromme Rijnstreek
- Publieksbereikactiviteiten Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug
- Publieksdag Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug
- Ontwikkelen van productmarktcombinaties op de Utrechtse Heuvelrug
- Voortzetting Natuurwijs

Verder zijn er volgens de recreatievisie beperkt middelen beschikbaar voor de afbouw van de rol van de provincie in promotie van gebieden. Deze middelen worden via een tender (deadline 1 oktober 2012, uitvoeringsprogramma recreatie, project 12) verdeeld. Het projectbureau spant zich in om ook de middelen, die mogelijk via deze tender beschikbaar komen, in te zetten voor financiering van activiteiten op het gebied van publieksbereik. Het betreft hier bijvoorbeeld de uitvoering van lopende marketingplannen zoals Uit in de Heuvelrug.

1. Ontwikkelde en beheerde routes

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreatie	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Ontwikkelde en beheerde routes		1.340		500				500	389			390
Evaluatie en optimalisatie fietsknooppuntensysteem	2 routes	360							209			151
Samenhang en herkenbaarheid wandelroutenetwerk	1 route	300							60			240
(boven)regionale routes en publieksbereik	2 routes	180							120			60
Uitvoeren SOK Laakzone	onbekend	500		500				500				

Vanuit het Uitvoeringsprogramma Recreatie&Toerisme (URT) 2012 is voor Utrecht-Oost in totaal € 0,389 mln beschikbaar binnen het AVP. Het oorspronkelijk geprogrammeerd AVP-budget voor recreatieve routenetwerken (€ 0,4 mln) is reeds belegd in een subsidie aan stichting LAW voor boerenlandpaden en reservering voor Stichting LAW.

Het budget uit het URT is onderverdeeld in de volgende categorieën:

1. evaluatie en optimalisatie fietsknooppuntensysteem : € 0,2088 mln,
2. samenhang en herkenbaarheid wandelroutenetwerk € 0,06 mln
3. (boven)regionale routes en publieksbereik € 0,12 mln.

De kaders voor de invulling van deze budgetten zijn vermeld in het uitvoeringsplan recreatie en toerisme 2012.

Verder is in de tabel € 0,5 mln opgenomen voor het reeds lopende project Laakzone. Dit betreft het restant van de bijdrage aan het Convenant Laakzone door de provincie.

Naast de budgetten in het kader van het URT is er mogelijk geld beschikbaar uit de categorie budgetten uitvoering beleid, tabel landelijk gebied versie 26/4 voor recreatieve routes: € 0,630 (aanname: waarschijnlijk van Recreatie & Toerisme, is nu naar verwachting bijgesteld op basis van het UP), en recreatieve ontsluiting: € 1.180 (aanname: afkomstig van afd. mobiliteit). Een voorstel voor besteding van deze budgetten staat in de volgende tabel. Uitvoering is pas mogelijk als er financiële middelen beschikbaar zijn. Over de mogelijkheden voor financiële dekking en de benutting van bovengenoemde budgetten is nader overleg nodig met de provincie. Onderwerp van gesprek is de mogelijke dekking van de gehele financiële vraag, inclusief de vraag naar AVP budget. In deze gesprekken zal per inspanning moeten worden gezien, of deze past in de voorwaarden van de provinciale afdelingen.

Operationeel doel	Prestaties	Totale	prov.	welke	Rijk	welke	Gebied/
		kosten	overig	provinciale budgetten	overig	rijksbudgetten	overig
		(€x1000)	(€x1000)		(€x1000)		(€x1000)
Ontwikkelde en beheerde routes		2583	1066				1457
Verbeteren wandelnetwerk (financiering deels via AVP budget)		300	40	afdeling recreatie	0	nvt	200
Impuls recreatieve voorzieningen, communicatiemiddelen tbv begeleiding, fietsvriendelijke horecapunten ¹		953	246	uit budget uitvoering beleid, recreatieve routes	0	nvt	707
samenhang en veiligheid in wandelnetwerken, opheffen knelpunten fietspaden, aanleg gedeeltelijk verhard wandelpad	2 routes	1330	780	uit budget uitvoering beleid, toeristische infrastructuur	0	nvt	550

¹: Impuls recreatieve voorzieningen Vallei: dit project wordt grotendeels gefinancierd binnen het Regiocontract Food Valley. Er wordt aan provincie Utrecht eveneens een bijdrage gevraagd.

De provincie Utrecht financiert alleen de realisatie van wandel-, fiets- en vaarroutes, als er sprake is van optimalisatie en verbetering van de samenhang van het Regionaal Recreatie HoofdNetwerk (RHN) voor wandelen, fietsen en varen. Het gaat hierbij om de (boven)regionale structuur en niet de lokale. Lokale routes, routepunten en themaroutes worden niet meegefinancierd, noch routes voor skeelers, mountainbikers, kanovaren en ruiters. Elke aanvraag voor financiering zal door de provincie worden beoordeeld op de bijdrage aan de optimalisatie en verbetering van de samenhang van het RHN.

Daarnaast onderschrijft de afdeling Recreatie het doel om de veiligheid van recreatieve routes te verbeteren. De evaluaties van het fietsknooppuntensysteem (in mei 2012 gereed) en het advies van de wandelcoördinator leveren hiervoor de analyses en verbetervoorstellen. Zij hebben hier geen budget voor, maar onderschrijven de inspanning, als deze past binnen het Regionaal hoofdnetwerk. Financiering van eenheid in de bebording in het veld is afhankelijk van de evaluatie van de activiteiten van de wandelcoördinator.

3.4.3 Landschap beter beleven

1. Ontwikkelde recreatieve poort of toeristische overstappunten (TOP's)

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreatie	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Ontwikkelde recreatieve poorten of overstappunten		pm		360				360	180			0
Ontwikkelen recreatieve poorten	pm	pm		pm				pm	pm			pm
Ontwikkelen Top's	pm	pm		pm				pm	pm			pm

Het projectbureau heeft samen met de provinciale afdeling Recreatie een groslijst met begroting opgesteld van te ontwikkelen en te realiseren recreatieve poorten en TOP's. De vraag naar financiering met beschikbare AVP-middelen is echter groter dan het beschikbaar budget: vanuit het AVP € 0,36 mln en vanuit het URT € 0,18 mln. Een definitief besluit over inzet van de beschikbare middelen is nog afhankelijk van de te kiezen randvoorwaarden, waaraan de projecten in de groslijst moeten voldoen. Uiteraard is hierbij de recreatievisie van de provincie leidend.

Welke poorten en TOP's daadwerkelijk worden gefinancierd wordt ambtelijk door het projectbureau met de afdeling recreatie en de wandelcoördinator nog besproken met als resultaat een definitieve lijst van te ontwikkelen en realiseren poorten/TOP's. Er is wel overeenstemming dat de vraag voor financiering past binnen het geboden financieel kader van deze operationele doelstelling.

De provincie (afdeling Mobiliteit) beschikt over een aanvullend budget van ca. € 1.000.000 voor het opheffen parkeerproblemen op de heuvelrug. Dit is mogelijk te koppelen aan de TOPs. De gebiedscommissie bereidt tbv het nieuwe SMPU een concrete vraag voor ter besteding van een deel van dit budget. Mogelijk vallen hier gemeentelijke budgetten aan te verbinden.

In de visie Heel de Heuvelrug worden in tegenstelling tot de Recreatievisie de locaties Slot Zeist en de Pyramide van Austerlitz niet als poorten op de Heuvelrug aangemerkt. Het gebied heeft om die reden niets geprogrammeerd voor de ontwikkeling van deze locaties. De voor ontwikkeling van poorten beschikbare middelen worden voor andere poorten en toeristische opstappunten (TOP's) op de Heuvelrug geprogrammeerd (opm.: NPUH handhaaft de ingewortelde term Groene Entrees). Het gebied kan zich vooral niet vinden in de aanwijzing van de Pyramide als poort, omdat deze niet past in de zonering. Wel is het nodig dat op deze plek een kwaliteitslag gemaakt wordt, niet meer maar beter.

3.4.4. Ondersteunen ondernemerschap

1. Toepassing leefstijlkaart voor vraaggericht ondernemen

In de komende periode heeft de provincie Utrecht in het kader van AVP geen opgave geformuleerd en geen budget gereserveerd.

3.5 Landbouw

3.5.1 Betere verbinding van stad en platteland

1. Ontwikkeld nieuw (agro)toeristisch product of dienst door (agrarische) ondernemer(s) of samenwerkingsverbanden

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreatie	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Ontwikkeld nieuw (agro)toeristisch product of dienst	6,5 arrangementen of netwerken	1.285		350				350				935
Stimuleren stadslandbouw	2 arrangementen of netwerken	440		120				120				320
Versterken ketens en netwerk regionaal voedsel	2,5 arrangementen of netwerken	765		170				170				595
Stimuleren maatschappelijke diensten (samenwerkende) bedrijven	2 arrangementen of netwerken	80		60				60				20

Het projectbureau SVGV/HdH en Kromme Rijnstreek wil graag in samenwerking met de provincie een rol spelen in het verbinden van stad en platteland. Hierbij richten we ons met name op het ondersteunen van projecten op het gebied van de keten, stadslandbouw / lokale voedselvoorziening en het leveren van maatschappelijke diensten door de agrarische ondernemers (waaronder boerderij educatie). Op onderdelen is een aantal mogelijke projecten in beeld. Op andere onderdelen moeten projecten (als de trekkingrechten en subsidiekader bekend zijn) nog worden geworven, benoemd en uitgewerkt. Het projectbureau wil dit in samenwerking met de provincie doen, zodat de projecten aansluiten bij het provinciaal beleid uit de Agenda Landbouw. Verder vragen we de provincie om mee te denken over alternatieve financiering via bijvoorbeeld garantstelling of achtergestelde leningen.

In de volgende tabellen staan de activiteiten met een begroting vermeld. Met een vraag voor een deel uit het nader te programmeren budget voor landbouw willen we dit jaar van start gaan (tabel 3.1). Het projectbureau heeft echter een bredere ambitie. We willen de ingezette activiteiten de gehele periode van 2012-2015 voort te zetten. Daarvoor is een extra vraag naar middelen weergegeven in de tabel ' Wens gebied tbv toekomstige middelen (vooralsnog niet gedekt door een budget) om ingezette activiteiten de gehele periode 2012-2015 te kunnen voortzetten'. Voor de voortgang willen we de middelen benutten die beschikbaar komen of vrijvallen binnen het landbouwbudget.

De inspanningen sluiten aan bij het hieronder geschetste beleidskader van de afdeling landbouw: stadslandbouw, het versterken van de ketens en netwerken voor regionaal voedsel en het stimuleren van maatschappelijke diensten door agrarische bedrijven.

De provincie richt zich op het stimuleren van de agrarische sector om multifunctionele landbouwbedrijven te ontwikkelen. Via de programmabureaus is er voor samenwerkingsverbanden in beperkte mate subsidie beschikbaar voor professionalisering, bijvoorbeeld voor het organiseren van arrangementen, die inspringen op marktkansen (agrotourisme) en aansluiten op portals en Top's. Vanuit de provincie worden agrariërs verbonden aan marktkansen vanuit de invalshoeken recreatie en landbouw. De beide beleidsterreinen versterken elkaar.

Nieuwe initiatieven op het gebied van streekproducten worden in contact gebracht met bestaande initiatieven. Dit leidt naar verwachting tot een verdere professionalisering van de vele lopende activiteiten voor streekproducten.

Stadslandbouw is een bijzondere vorm van multifunctionele landbouw. Hierbij kan de agrarische ondernemer inspelen op de directe vraag vanuit de stad en inkomsten genereren door de keten te verkorten en/of het starten van nevenactiviteiten. De stad benut de stadslandbouw voor lokale voedselvoorziening, recreatie, ontspanning, educatie, zorg en groenonderhoud. Het provinciaal beleid richt zich op het borgen en verbeteren van de kwaliteit van de kernrandzones (waar functies waaronder stadslandbouw samenkomen, prov ruimtelijke structuurvisie 2013-2018) en het ondersteunen van het functioneren ervan. Hiertoe geeft het provinciaal beleid de mogelijkheid om in de kernrandzone nieuwe stedelijk gelieerde functies toe te voegen. Gemeenten dienen hiertoe een integrale visie en specifiek beleid te ontwikkelen, de provincie stelt hiertoe een handreiking op. De provincie wil waar mogelijk maatwerk (subsidie, partijen bij elkaar brengen, RO-knelpunten signaleren en uitzetten) leveren om de ontwikkeling van stadslandbouw verder te helpen. Als de provincie initiatieven vanuit de stad en ontwikkelingswensen van agrariërs bij elkaar kan brengen, dan neemt de provincie hierin een verbindende rol, al dan niet via de programmabureaus. (*Agenda Landbouw, concept 28 juni 2012*)

Tabel Wens gebied tbv toekomstige middelen (vooralsnog niet gedekt door een budget) om ingezette activiteiten de gehele periode 2012-2015 te kunnen voortzetten.

WENS GEBIED TBV VOORTZETTING INGEZETTE PROJECTEN	Ontwikkeld nieuw (agrotouristisch) product of dienst door (agrarische) ondernemer(s) of samenwerkingsverbanden	Inspanning	Prestatie	Totaal kosten	AVP Utrecht	prov. overig	Gebied
Eenheid	Aantal arrangementen of netwerken			(* € 1.000)	(* € 1.000)	(* € 1.000)	(* € 1.000)
Extra vraag om de in 2012 ingezette activiteiten gedurende de hele periode van het gebiedsprogramma (2012-2015) te kunnen voortzetten.	Benoemen en uitwerken/werven van projecten stadslandbouw; website rond regionaal voedsel, gemeenten ondersteunen		2	200	50	-	150
	Versterken ketens regionaal voedsel (matchmaking, begeleiding ondernemers)		0,5	265	50	-	215
Totaal			2,5	465	100		365

3.5.2 Betere productie-omstandigheden voor de landbouw

Verbeterde ligging en bereikbaarheid van landbouwgrond

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreatie	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Verbeterde ligging en bereikbaarheid landbouwgrond	nog te bepalen obv criteria	pm		560				560		0		pm
Proceskosten kavelruil en aanvullende landbouwstructuurverbetering		550		400				350				150
Operationaliseren LOG (infrastructuur en nieuwvestiging)		150		75				75				75
Uitvoeren/begeleiden pilot bouwblokuitbreiding		10		5				5				5
nog te definiëren inspanning tbv landbouwstructuurverbetering tgv agrarische sector		pm		80				80				pm

Voor geheel Utrecht was er bij vaststelling van het kaderdocument € 1,4 mln. provinciale middelen en € 0,44 mln. POP-middelen beschikbaar voor landbouwstructuurverbetering. Sinds 1 maart 2012 is POP ontschot en daarmee vervallen voor Utrecht. Voor geheel Utrecht is er nu € 1,4 mln. aan provinciale middelen beschikbaar, onder de voorwaarde dat er een koppeling plaatsvindt met natuurdoeleinden. Voor Utrecht Oost is 40% = € 0,56 mln. beschikbaar.

Verbetering van productie-omstandigheden voor de landbouw moet zoveel mogelijk tot stand komen in samenhang met andere opgaven: het Akkoord van Utrecht, het Binnenveld, GWV/ afronding bestaande landinrichtingen, inrichting landbouwontwikkelingsgebied (LOG). Dit uitgangspunt is in het kaderdocument opgenomen met het argument dat er vanuit de landbouwstructuur zelf geen grote knelpunten meer zijn. De in de tabel 3.1 vermelde inspanningen voldoen aan deze uitgangspunten. De totale vraag vanuit het gebied voor realisatie van deze inspanningen is € 0,48 mln. De landbouwgeleding in ons gebied is tegen de voorwaarde dat de middelen voor landbouwstructuurverbetering specifiek voor natuurdoeleinden worden ingezet. Het gebied opteert voor een betere verdeling van middelen hiervoor. Zij komt zo snel mogelijk met een voorstel voor besteding van het resterend budget ten behoeve van landbouwstructuurverbetering primair voor de agrarische sector. Tegen deze achtergrond claimt Utrecht Oost het gehele budget aan beschikbare middelen voor deze doelstelling.

Het beoogd resultaat zijn bedrijven met een goede landbouwstructuur (max. 4 kavels en een huiskavelpercentage van 60%). De prestatie-eenheid voor deze doelstelling is nog niet definitief geformuleerd. Wij stellen voor om voor landbouwstructuurverbetering niet de verbetering van % huiskavels als prestatie eenheid te hanteren, maar ha landbouwstructuurverbetering. Een regel uit de praktijk is dat elke geruilde ha 3 tot 4 ha landbouwstructuurverbetering leidt. Vervolgens stellen wij voor om op projectniveau te werken met de nauwkeuriger rekenmethode die ook door het ministerie van EL&I en DLG worden gehanteerd. Daarbij kan dan ook de verbetering van % huiskavel worden gemeten, zodat normkosten beschikbaar komen en zicht op realistische ambities.

Voor een aantal inspanningen, die bijdragen tot realisatie van deze doelstelling wordt een bijdrage gevraagd uit middelen van overige provinciale afdelingen:

Operationeel doel	Prestaties	Totale	prov.	welke	Rijk	welke	Gebied/
		kosten	overig	provinciale budgetten	overig	rijksbudgetten	overig
		(€x1000)	(€x1000)		(€x1000)		(€x1000)
Verbeterde ligging en bereikbaarheid landbouwgrond		380	75				305
Haalbaarheidsstudie en uitvoering grondbank Eiland van Schalkwijk		100	50	RAP	0	nvt	50
Optimaal stalontwerp ism RAP		280	25	RAP	0	nvt	255

Daarnaast wordt personele inzet gevraagd van de provincie om gemeenten te kunnen adviseren op het gebied van RO.

3.5.3. Bevorderen innovatie en stimuleren van duurzame bedrijfsvoering

1. Geïmplementeerde integrale duurzame bedrijfsvoering

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreati e	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Geïmplementeerde integrale duurzame bedrijfsvoering	landbouw- ondernemingen	975		400				400				575
Kennis en innovatie		235		120				120				115
Verduurzaming landbouwproductiemethoden	30 onder- nemingen	440		50				50				390
Terugdringen nutriëntenbelasting door de landbouw	3 onder- nemingen	300		230				230				70

Het projectbureau wil een deel van het nader te programmeren budget voor landbouw (Utrecht-breed 1,5 mln, voor Utrecht Oost 0,75 mln) inzetten. Het oorspronkelijk geprogrammeerde budget voor deze doelstelling is niet meer vrij beschikbaar. De trekkingsrechten voor een deel (0,35 mln) hiervan zijn reeds weergegeven bij de doelstelling verbinding stad en platteland. De gevraagde trekkingsrechten voor geïmplementeerde duurzame bedrijfsvoering bedraagt 0,4 mln. Dit is gebaseerd op een raming met een naar beneden bijgestelde ambitie. De extra ambitie is weergegeven in de tabel 'wens gebied tbv toekomstige middelen (vooralsnog niet gedekt door een budget) om ingezette activiteiten de gehele periode 2012-2015 te kunnen voortzetten'.

Tabel Wens gebied tbv toekomstige middelen (vooralsnog niet gedekt door een budget) om ingezette activiteiten de gehele periode 2012-2015 te kunnen voortzetten.

Operationeel doel WENS GEBIED TBV VOORTZETTING INGEZETTE PROJECTEN	Geïmplementeerde integrale duurzame bedrijfsvoering	Inspanning	Prestatie	Totaal kosten	AVP Utrecht	prov. overig	EU	Gebied
Eenheid	Aantal landbouwondernemingen			(* € 1.000)	(* € 1.000)	(* € 1.000)	(* € 1.000)	(* € 1.000)
Prestatie Utrecht-Oost								
Kosten	240							
Budget AVP	80							
Bijdrage gebied	160							
Bijdrage andere provinciale budgetten	-							
		Uitwerken samenwerking met WUR	0	240	80	-	-	160

In de Gelderse Vallei faciliteert de provincie een samenwerking tussen de SVGV, Wageningen UR, de regio Food Valley en overheden ter versterking van de landbouweconomie en uitstraling van de regio. Dit dmv een kenniswerkplaats, waar innovatieve projecten en programma's worden ontwikkeld en in gang worden gezet om de landbouwsector voorop te laten lopen in maatschappelijk verantwoord ondernemen en de achterstand kan inlopen in het terugdringen van de stikstofemissie. Voor de verduurzaming van de landbouwproductiemethoden ziet de provincie mogelijkheden in innovaties die de milieuprestatie en/of het economisch rendement verbeteren. Zij wil daarbij inzetten op het ondersteunen van de ondernemers bij het oppakken van duurzame maatregelen op een integrale manier. Betrokkenen hierbij zijn LaMi, LTO Noord, gebiedspartijen, programmabureaus, MEC, FLO en UFL. (Agenda Landbouw, concept 28 juni 2012).

Stikstofbelasting N2000 gebieden

Activiteiten van de provincie (vergunningverlening en handhaving, natuur) met agrariërs, gemeenten, LaMi en de programmabureaus (Agenda Landbouw):

- In RAP project Kwaliteit van Topstallen ammoniak meenemen als thema
 - Onderzoek naar mogelijkheden voor een bedrijfsbenadering in vergunningverlening
 - Adviseren over aanvullende maatregelen bij bepaalde N2000 gebieden (PAS)
 - Stimuleren van emissiebeperkende maatregelen.

Nutriëntenbelasting KRW Waterlichamen

Activiteiten van de provincie met waterschappen, LTO, ANV's, programmabureaus, VIC (uit Agenda Landbouw):

- Adviseren over haalbare en betaalbare maatregelen in overleg met landbouw en waterschappen.
- Adviseren over de koppeling tussen KRW maatregelen en (landbouwkundige) instrumenten (GLB, POP, SNL)
- Stimuleren maatregelen.

De geprogrammeerde inspanningen sluiten aan bij de Agenda Landbouw (oa. bij het behouden en versterken van een economisch vitale landbouw en versterken van de duurzaamheid en een aantrekkelijke leefomgeving).

We vragen aan Utrecht bijdragen voor het faciliteren en ondersteunen van ondernemers die initiatief en ondernemerschap tonen voor meer duurzaamheid in de bedrijfsvoering. Een groep varkenshouders is bezig een eenvoudige bedrijfs certificering te ontwikkelen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Zij sluiten aan bij bestaande certificeringen, maar doen er een schep bovenop, met name waar het gaat om verbinding leggen naar de burger. Een bijdrage wordt gevraagd voor het ontwikkelen van communicatieactiviteiten en -middelen, het doorontwikkelen van het label en het uitrollen naar andere sectoren. We bieden het label aan andere sectoren aan en ondersteunen die ondernemers die zelf het initiatief tonen om hiermee aan de slag te gaan. Daarbij zullen voor grondgebonden sectoren (melkveehouderij, fruitteelt) de accenten anders liggen, bijvoorbeeld ook op regionale kringlopen of minimaal gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen.

We zetten ook in op diergezondheid, concreet op het opzetten van ondernemersnetwerken die per (sub)sector aan de slag gaan met maatregelen die diergezondheid verhogen. Door in te zetten op managementmaatregelen die ondernemers zelf kunnen nemen, is de drempel voor ondernemers om mee te doen minder hoog. Op deze manier werken we indirect ook aan volksgezondheid.

We zetten in op innovatieve stallen in de veehouderij, waarbij de vernieuwing zowel de buitenkant van de stal (ontwerp/inpassing) als dierenwelzijn en/of milieu moet betreffen. We vragen een bijdrage voor voorbereidingskosten (in bijzondere gevallen, bv. doorrekening van nieuwe stalsystemen), loketfunctie en begeleiding en advies van ondernemers. Hierbij zullen we de samenwerking zoeken met het nog te starten RAP-project Innovatieve stallen.

Daarnaast vragen we aan Utrecht bijdragen voor projecten gericht op Natura2000/Nb-wetgebieden (niet via AVP maar via oude RBV-middelen) en KRW-maatregelen. We voorzien 3 projecten gericht op maatregelen voor Natura2000/Nb-wetgebieden Utrecht met stikstofgevoelige habitats. Hierbij ligt het accent op grondgebonden bedrijven (maatregelen gericht op voerspoor, kringlopen e.d.) maar in specifieke situaties zijn ook maatregelen voor intensieve veehouderij mogelijk. Eventuele investeringsbijdragen alleen bovenwettelijk, alleen een eerste project in onze regio en alleen projecten met voorbeeldwerking. We kijken naar mogelijkheden om aan te sluiten op de Proeftuin Natura2000 Overijssel en naar gebiedsgericht invullen van de opgaven, o.a. door per N2000-gebied te benoemen welke maatregelen het meest efficiënt zijn. Bij KRW-projecten vinden we als regio belangrijk dat er samenwerking gezocht is met lopend project Duurzaam bodembeheer en onderzocht is of de activiteiten in het lopende project ingebracht kunnen worden. Verder vinden we belangrijk dat projecten vernieuwende elementen bevatten (bv. verbetering organische stof) en aantoonbaar gedragen zijn door ondernemers in de regio. We hechten veel waarde aan delen van de opgedane kennis en ervaringen. Dit gebeurt via excursies, veldbijeenkomsten en media van gebiedspartners, bv. LTO en veevoerbedrijven.

Tot slot zetten we in op samenwerking met de WUR, Louis Bolk Instituut en CLM. We verkennen samenwerkingsmogelijkheden en werken waar mogelijk samen in projecten gericht op duurzaamheid en innovatie.

Bij de uitvoering werken we op vrijwel alle onderdelen samen met LaMi Utrecht. Maatregelen gericht op duurzame energie zijn hierboven niet genoemd, maar kunnen onderdeel uitmaken van de projecten. De meeste activiteiten worden gebiedsbreed opgepakt; de uitvoering aan Gelderse zijde wordt ingevuld samen met Regio FoodValley.

De innovatie in de landbouw is gericht op vernieuwing van het agrarisch productiesysteem ter versterking van de concurrentiekracht, marktgerichtheid en duurzaamheid. De provincie Utrecht stimuleert en faciliteert hiertoe kennisontwikkeling en onderzoek in samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid en volgt hierin 3 koersen:

1. Kennis en innovatieprogramma's
2. Ontwikkeling van duurzame energieconcepten (zie doelstelling 'duurzame energieproductiesystemen')
3. Verduurzaming van landbouwproductiemethoden

2. Geïmplementeerde innovatieve duurzame energie- productiesystemen

In de agenda Landbouw (concept 28 juni 2012) wordt de ontwikkeling van duurzame energieconcepten als 1 van de koersen genoemd binnen innovatie van de landbouwsector in de provincie Utrecht. Dit is vertaald naar activiteiten in het convenant klimaat en energie ('Naar een energie efficiënte land- en tuinbouw in Utrecht'), dat de provincie met de landbouwsector heeft afgesloten in 2010.

De sector en de provincie streven naar:

- 20% energiebesparing in 2012 ten opzichte van 1990
- 20% duurzame energie in 2020
- 30% reductie van broeikasgassen in 2020 tov 1990.

Provincie Utrecht geeft voor duurzame energieproductiesystemen prioriteit aan:

- De uitvoering van haalbaarheidsstudies en energiescans naar productie van duurzame energie of energiebesparing;
- Het aanleggen van infrastructurele basisvoorzieningen voor de productie van duurzame energie
- Het opzetten van samenwerkingsverbanden tussen agrariërs onderling of tussen agrariërs en hun omgeving rondom de productie van duurzame energie of energiebesparing.
- Innovatieve investeringen in productie van duurzame energie en/of energiebesparing gekoppeld aan het productieproces.
- Herhaalbaarheid, dan wel opschaalbaarheid van projecten.

Operationeel doel	Prestaties	Totale	prov.	welke	Rijk	welke	Gebied/
		kosten	overig	provinciale budgetten	overig	rijksbudgetten	overig
		(€x1000)	(€x1000)		(€x1000)		(€x1000)
Geimpl. innovatieve duurzame energieproductiesystemen		1570	310		630		630
Aanjagen innovatieve duurzame energieproductiesystemen		310	310	innovatiefonds	0	nvt	0
Aanjagen rijkssubsidies milieuvriendelijke maatregelen landbouw		1260	0	nvt	630	Rijksregeling voor duurzame energie (0,315 POP en 0,315 prov. cofinanciering)	630

Voor realisatie van deze doelstelling zijn er provinciebreed € 0,63 mln POP-middelen en € 0,63 mln provinciale cofinanciering beschikbaar. Deze financiering valt niet in de gebiedsprogramma's van UO en UW, maar is gekoppeld aan de Rijksregeling landbouw (via Dienst Regelingen) voor investeringen in milieuvriendelijke maatregelen, categorie 4 energie. De exacte openstellingsperiode is nog niet ingevuld in de regelingstekst. Selectie vindt plaats d.m.v. een loting waarbij eerst het Rijksbudget wordt aangesproken. Verder kan financiering plaatsvinden door gebruik te maken van de rijksregeling voor duurzame energie. Agrariërs kunnen via deze rijksregeling subsidie krijgen voor de aanschaf van machines of installaties voor duurzame energieproductie of energiebesparing (biomassaketels, zonneboilers, warmtepompen, combiwarmtepompen in combinatie met een bodemsysteem, klimaatcomputer en een met GPS-systeem uitgevoerde ploeg, debietregeling ventilatoren en aggregaten). De financiering van deze aanvragen loopt direct via de Dienst Regelingen en valt buiten het AVP.

Naast dit provinciebreed budget kan Utrecht Oost financieringsvragen voorleggen aan de gedeputeerde in het kader van het innovatiefonds (€ 0,31 mln). Deze middelen zijn niet definitief toegezegd. Financieringsvragen moeten apart worden voorgelegd aan de gedeputeerde. Hierbij werkt het projectbureau samen met de provincie.

De ambitie van het projectbureau sluit aan op het beleidskader van de provincie. Wij willen samen met LaMi in het kader van samenwerkingsverbanden tussen agrariërs kennisbijeenkomsten organiseren over duurzame energieproductie en energiebesparing en een onderzoek uitvoeren naar de strategie om vraag en aanbod van duurzame energie op elkaar af te stemmen. Verder willen wij samen met LaMi bedrijven stimuleren om energiescans te laten uitvoeren. In het kader van het aanleggen van infrastructurele basisvoorzieningen voor de productie van duurzame energie in samenwerking met LaMi willen wij de collectieve inkoop van zonnepanelen faciliteren.

Daarnaast willen wij in samenwerking met LaMi en Utrecht West innovatieve investeringen stimuleren. Dit doen wij door:

- Aanjagen van innovatieve concepten
- Het maken van regionale afspraken over de bundeling van biomassastromen

- Uitwerken van het concept biogashubs, samen met provincie, energiebedrijven, banken en regionale partners.
- Aanjagen subsidie aanvragen
- Verkennen van de ontwikkeling van een keurmerk

3.6 Leefbaarheid

3.6.1. Faciliteren en stimuleren van de leefbaarheid

Gerealiseerde nieuwe voorziening

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreatie	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Gerealiseerde nieuwe voorziening leefbaarheid		800+pm		0	400			400		550		150
Leader Kromme Rijn										150		150
Restauratie Rechthuis Renswoude		800			400			400		400		

Onder het thema leefbaarheid, doelstelling gerealiseerde nieuwe voorziening, vallen in Utrecht Oost de administratieve afwikkeling van de reeds belegde afspraak voor MFC Achterberg (zie tabel 2.2), de restauratie van Rechthuis Renswoude en het afbouwen van het LEADER programma in de Kromme Rijnstreek.

Voor LEADER is Utrechtbreed 0,14 mln provinciaal AVP budget beschikbaar en 0,43 POP financiering. Het AVP budget is toegewezen aan Utrecht West. Volgens provincie Utrecht is het LEADER programma voor KRS rond met projectvoorstellen en cofinanciering sinds voorjaar/zomer 2011. Een aantal projecten moeten nog ingediend. Deze drukken op reeds gereserveerde middelen (oud geld, hier niet opgenomen). Voor de financiering van nieuwe projecten is geen provinciale financiering beschikbaar. Het gebied moet andere overheidsfinanciering regelen om het POP budget voor UO van € 0,29 mln (= €0,43 - € 0,14 mln voor west) te kunnen benutten. Een deel van de cofinanciering is afkomstig uit het RBV budget (zie RBV-tabel paragraaf 3.7, 140.000). Daarnaast is het streekfonds een mogelijkheid (150.000, in deze tabel opgenomen).

Volgens het gebied is de veronderstelling van de provincie over de afronding LEADER gebaseerd op een opsomming van projecten in de zomer van 2011. Het was het gebied onbekend, dat dit lijstje werd gebruikt om de toekomstige vraag naar provinciale financiering in te schatten. KRS verzoekt daarom de provincie om alsnog te overwegen, een provinciale bijdrage te verstrekken.

3.7 Budgetten, niet verdeeld over operationele doelen / overige doelen

Operationeel doel	Prestaties	Totale	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	AVP	URT	EU	Rijk	Gebied
		kosten	AvU	nieuw	oud	RBV Wberg	vrije ruimte	totaal	recreatie	POP	Synergie	
		(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)	(€x1000)
Niet verdeeld over operationele doelen/overige doelen		2.830	0	0	100	900	0	0	0	140	0	1.640
SAG NLAE		425			100							325
RBV Woudenberg		2405				900				140		1315
Samenhang in publieksbereik, via RBV Woudenberg	8 activiteiten	800				345				140		315
Lokale plannen Utrechtse Heuvelrug (den Treek, Lage Vuursche)		125				50						75
Routes Utrechtse Heuvelrug en NL		200				100						100
Bovenwettelijke landbouwmaatregelen (N2000 en Nb-wetgebieden)		900				350						550
BOA netwerk HdH (deels vraag voor financiering uit overige prov afd)		440				55						329

Voor SAG projecten NLAE is € 0,1 mln beschikbaar. Deze middelen zijn vrij besteedbaar voor projecten binnen het Nationaal Landschap Arkemheen en Eemland. In het kader van RBV Woudenberg is € 0,9 mln beschikbaar. Deze middelen zijn vrij besteedbaar.

Voor het BOA netwerk Heel de Heuvelrug worden middelen ingezet voor RBV Woudenberg als medefinanciering voor een doorlopende subsidie van de afdeling handhaving voor de komende 4 jaar. Het betreft de aanstelling van 1,6 fte bij recreatieschap Midden NL. Het Utrechts Landschap gaat tevens deelnemen. De hoogte en aard van hun bijdrage is echter nog onbekend (ofwel euro's, ofwel menskracht). Met een aantal gemeenten/particulieren lopen nog gesprekken voor cofinanciering. Uitgangspunt voor AVP bijdrage is afbouwen in 2013 en 2014 en meer gebiedsdekking.

Operationeel doel	Prestaties	Totale	prov.	welke	Rijk	welke	Gebied/
		kosten	overig	provinciale budgetten	overig	rijksbudgetten	overig
		(€x1000)	(€x1000)		(€x1000)		(€x1000)
Niet verdeeld over operationele doelen/overige doelen		440	50	Afdeling handhaving			335
BOA netwerk HdH (deels gefinancierd uit RBV Woudenberg)		440	56	afdeling handhaving	0	nvt	335

3.8 Procesdoelen

Voor de vraag vanuit Utrecht-Oost naar procesgeld wordt verwezen naar het formatieplan van het projectbureau.

3.9 Vrije ruimte binnen het gebiedsprogramma

In het bestuurlijk overleg van 3 juli 2012 over het gebiedsprogramma is afgesproken, dat de gebiedscommissies binnen het gebiedsprogramma maximaal € 500.000 flexibel kunnen inzetten. Deze ruimte wordt gecreëerd door een percentuele verlaging van de beschikbare middelen voor alle overige doelen (doelen niet zijnde AvU en ecoducten). Deze ruimte kunnen de gebiedscommissies aanwenden voor gebiedsdoelen uit het gebiedsprogramma, die ook vanuit provinciale optiek gewenst zijn, maar waarvoor geen of onvoldoende provinciale middelen beschikbaar zijn. Deze middelen kunnen niet worden aangewend voor investeringsbijdragen voor realisatie van nieuwe natuur binnen de Groene contour. Deze middelen en ook andere beschikbare provinciale middelen (voor zover het doel waarvoor deze beschikbaar zijn gesteld dit toelaat) kunnen wel worden ingezet op merk en marketing van gebieden. (uitwerking bestuurlijke afspraken 3 juli 2012).

De gebiedscommissie realiseert een efficiencykorting van 5%, waardoor deze ruimte ontstaat. Deze korting wordt zichtbaar gemaakt op het niveau van inspanningen, zodra van toepassing, op de verantwoordingsmomenten in de provinciale P&C cyclus voor uitvoering van het AVP. Zij beschrijft dan hoe zij de vrije ruimte heeft besteed. Voor 2012 zullen dit een aantal activiteiten zijn, die draagvlak in het gebied hebben en/of reeds zijn opgestart. De activiteiten in de vrije ruimte sluiten aan bij de prioritering in het gebiedsprogramma, vastgesteld door de gebiedscommissie en sluiten aan bij de hiervoor genoemde bestuurlijke afspraken.